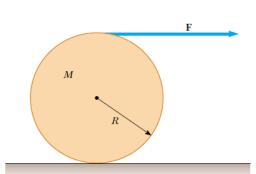
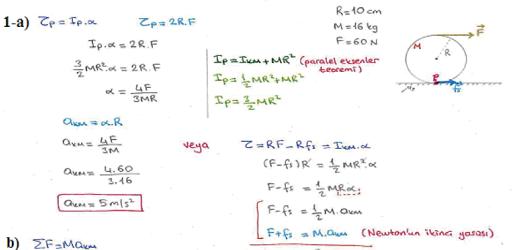
## YUVARLANMA HAREKETİ VE AÇISAL MOMENTUM

- 1) M=16 kg kütleli ve R=10 cm yarıçaplı içi dolu bir silindir, F=60N'luk bir kuvvetin etkisi altında Şekil'de görüldüğü gibi, sürtünmeli yatay bir düzlemde harekete başlıyor  $(I_{silindir} = \frac{1}{2}MR^2)$ . Silindir kaymadan yuvarlandığına göre;
- a) Silindirin kütle merkezinin ivmesini hesaplayınız.
- b) Kaymayı önlemek için gerekli olan minimum statik sürtünme kuvvetini hesaplayınız.
- c) Silindirin, 25 radyanlık açı döndükten sonraki açısal hızını bulunuz.
- d) Silindir üzerine yapılan toplam işi bulunuz.





- b) ZF=Makm F+f=Makm 60+f=16.5 f=20N
- d)  $\Sigma W = \Delta K = K_S K_i$   $W = \frac{1}{2} M v_{km}^2 + \frac{1}{2} I_{km} w^2$   $W = \frac{1}{2} M (R w)^2 + \frac{1}{2} \left( \frac{1}{2} M R^2 \right) w^2$

2.60 = 3 .16. Que

$$W_i^* = 2500$$

$$W_f = 50 \text{ rod} [s]$$

 $W_s^2 = 2.\frac{5}{0.4}.25$ 

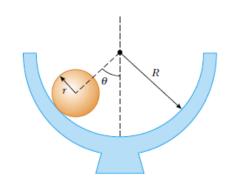
c) ws = w: +2x0

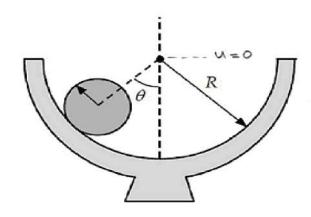
ws = 0 + 2. am . 0

W = 3005  
Vega 
$$\Sigma W = \Delta K = \frac{1}{2} I_{\rho} W^{2}$$
  
 $W = \frac{1}{2} \cdot (\frac{3}{2} MR^{2}) W^{2} = \frac{1}{2} \cdot (\frac{3}{2} \cdot 16 \cdot 0 A^{2}) \cdot 50^{2} = \frac{3005}{2005}$   
Vega  $W = \int_{0}^{\infty} Z_{W} d\theta$   
 $W = 2R \cdot F \cdot \theta \Big|_{0}^{26} = 2.0.1.60.25 = 3005$ 

 $W = \frac{1}{2}.16.(0.1.50)^{2} + \frac{1}{2}(\frac{1}{2}.16.01^{2}).50^{2}$ 

2) m kütleli, r yarıçaplı içi dolu bir küre, R yarıçaplı yarım küre şeklinde bir çukurun içinde, başlangıçta, düşeyle  $\theta$  açısı yapacak şekilde tutuluyor. Küre, serbest bırakıldığında kaymadan yuvarlandığına göre, kürenin çukurun dibindeki açısal hızını belirleyiniz.  $I_{k\"ure} = \frac{2}{5} mr^2$ .





$$E_i = E_s$$
 $K_i + \sum u_i = K_s + \sum u_s$ 

$$0 + \left[ -mg(R-r)\cos\theta \right] = \frac{1}{2}mv^{2} + \frac{1}{2}Iw^{2} + \left[ -mg(R-r) \right]$$

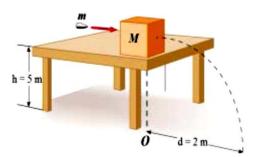
$$mg(R-r)(\cos\theta-1) + \frac{1}{2}mv^{2} + \frac{1}{2}Iw^{2} = 0$$

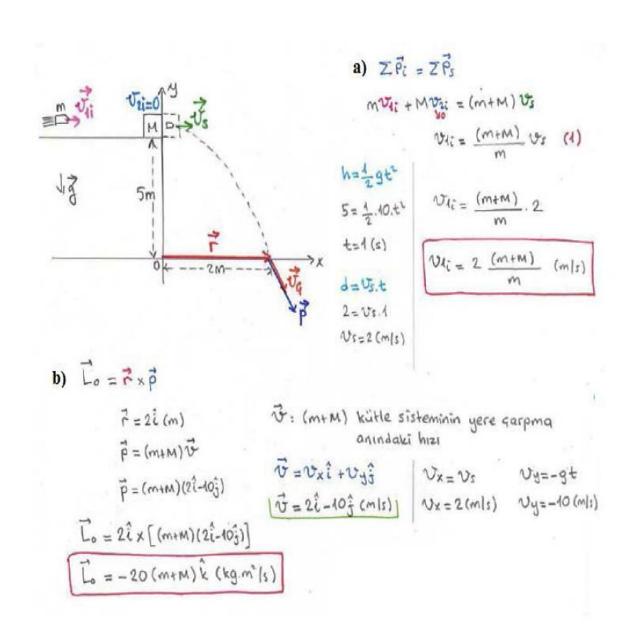
$$mg(R-r)(\cos\theta-1) + \frac{1}{2}m(rw)^{2} + \frac{1}{2}\left(\frac{2}{5}mr^{2}\right)w^{2} = 0$$

$$W = \sqrt{\frac{10}{7}} \frac{(R-r)(1-\cos\theta)g}{r^{2}}$$

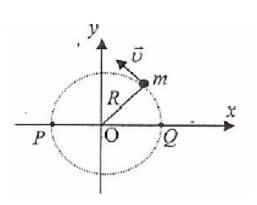
- 3) Kütlesi m=3 kg olan bir parçacık x=3m, y= 8m noktasından geçerken hızı v=(5i-6j) m/s olarak verilmektedir. Parçacığa negatif x yönünde 7 N'luk bir kuvvet etki etkimektedir.
- a) Parçacığın açısal momentumu nedir?
- b) Parçacığa etkiyen tork nedir?
- c) Açısal momentumun birim zamanda ne kadar değiştiğini bulunuz.

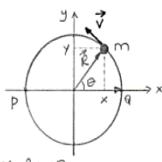
- 4) Kütlesi m olan bir mermi, h=5 m yüksekliğindeki sürtünmesiz bir masanın kenarında duran M kütleli bir bloğa doğru atılıyor. Mermi, bloğun içinde kalıyor ve çarpışmadan sonra blok, masanın tabanından Şekil 7'de görüldüğü gibi d=2 m kadar ileride yere düşüyor. (Hava direnci önemsenmiyor)
  - a) Merminin ilk hızını, m ve M cinsinden ifade ediniz.
  - **b)** Çarpışmadan sonra, bloğun, yere çarpma anında O noktasına göre açısal momentumunu birim vektörler cinsinden bulunuz.





**5)** m kütleli bir parçacık Şekil'deki gibi, R yarıçaplı bir çember üzerinde sabit v hızıyla dönmektedir. Hareket, Q noktasından başlamışsa, P noktasına göre parçacığın açısal momentumunu zamana bağlı olarak bulunuz.





x=Rcosp' y=Rsina \* m kutterin sekilde garkrilen durmu ich komm vektoru, R= Reort + Rsmoj

\* Proktomodan kuitleyen cizilen vektor, == == ===

$$\vec{r} = R\vec{i} + R\cos\theta \vec{i} + R\sin\theta \vec{j}$$

$$= R\left[ (1+\cos\theta)\vec{i} + \sin\theta \vec{j} \right]$$

Hız vektörü birim vektörler cinsinden,

$$\frac{dS}{dt} = \frac{d\theta}{dt} \cdot R$$

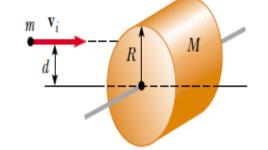
$$\frac{dS}{dt} = \frac{d\theta}{dt} \cdot R$$

$$\frac{d}{dt} \cdot R$$

$$\frac{d}{dt} = \frac{d\theta}{dt} \cdot R$$

$$\frac{d}{dt} \cdot R$$

6) m kütleli yapışkan kilden bir parça şekil 9'daki gibi, M kütleli ve R yarıçaplı katı bir silindire doğru vi hızıyla fırlatılıyor. Silindir başlangıçta durgundur ve kütle merkezinden geçen sabit yatay bir eksene tutturulmuştur. Parçacığın hareket çizgisi eksene dik ve merkezden d uzaklığındadır (d<R).</p>



- **a)** Kil parçası silindire çarpıp yapıştıktan hemen sonra sistemin açısal hızını bulunuz.
- **b)** Bu olayda mekanik enerji korunur mu? Cevabinizi açıklayınız.

2) 
$$\sqrt{6}$$
 $M$ 
 $Sistemin$  acqual momentum korunur,

 $Lilk = M Vod$  (Silindir başlanpıqta durpun)

 $Lson = Tsist U$ ,  $Tsist = Tsilindir + Tmermi$  (Onalctası

 $Tsist = \frac{1}{2}MR^2 + rd^2$ 
 $MVod = (\frac{1}{2}MR^2 + rd^2)U$ 
 $$E_{SON} = \frac{1}{2} I_{Sist} w^{2}$$

$$= \frac{1}{2} I_{Sist} w^{2}$$

$$= \frac{1}{2} I_{Sist} w^{2} \left( \frac{m^{2} v_{o}^{2} d^{2}}{2} \right) \left( \frac{m^{2} v_{o}^{2} d^{2}}{2} \right)$$

$$= \frac{1}{2} \left( \frac{1}{2} M R^{2} + m d^{2} \right) \left( \frac{m^{2} v_{o}^{2} d^{2}}{2} \right)$$

$$= \frac{m^{2} v_{o}^{2} d^{2}}{M R^{2} + 2m d^{2}}$$

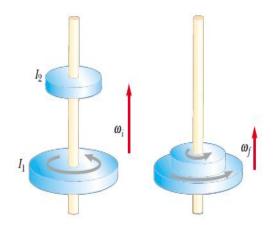
$$DE = \frac{1}{2} m v_{o}^{2} \left( \frac{1}{2} - \frac{m d^{2}}{M R^{2} + 2m d^{2}} \right)$$

$$DE = \frac{1}{2} m v_{o}^{2} \left( \frac{M R^{2}}{M R^{2} + 2m d^{2}} \right)$$

$$DE = \frac{1}{2} m v_{o}^{2} \left( \frac{M R^{2}}{M R^{2} + 2m d^{2}} \right)$$

Melcansk elerji korunmaz, bir milktor enerji iç elerjiye dönüşür.

- 7) Eylemsizlik momenti ihmal edilebilir bir şaft üzerinde bir tekerlek şekil'deki gibi 900 devir/dak açısal hız ile dönüyor. Başlangıçta hareketsiz olan ve eylemsizlik momenti birincisinin iki katı olan ikinci bir tekerlek aynı şafta bağlanıyor.
- a) İki tekerlek ve şafttan oluşan sistemin açısal hızı nedir?
- **b)** Sistemde oluşan dönme kinetik enerjisindeki değişimi bulunuz.



W = 900 devir/dak , I2 = 2 I1

a) Sistem üzerine etkiyen net tork sıfır olduğundan sistemin açısal momentumu korunur ( $\vec{L}$ = sebit). Başlangıçta açısal momentum,  $L_1 = \vec{L}_1 W_1$  Sonraki II ,  $L_2 = (\vec{L}_1 + \vec{L}_2) W_2$ 

$$\omega_2 = \frac{I_4}{I_1 + I_2} \omega_1 = \frac{I_4}{I_4 + 2I_4} \omega_1 = \frac{900}{3} = 300 \frac{\text{dev}}{\text{dek}}$$

b) Baslangista kinetik enerji,  $K_1 = \frac{1}{2} I_1 \omega_1^2$ 

Sonraki " , 
$$K_2 = \frac{1}{2} \left( I_1 + I_2 \right) \omega_2^2$$

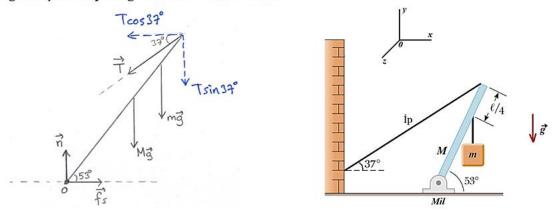
Kinetik enerjideki değişim,

$$\Delta K = K_2 - K_1 = \frac{3}{2} I_1 \omega_2^2 - \frac{1}{2} I_1 \omega_1^2 = \frac{3}{2} I_1 \left(\frac{\omega_1}{3}\right)^2 - \frac{1}{2} I_1 \omega_1^2$$

 $\Delta K = -\frac{2}{3} K_1$  Sistem baslangıştaki enerjisinin  $\frac{2}{3}$ 'ni kaybeder.

## STATIK DENGE

8) Kütlesi M = 20 kg ve uzunluğu / olan türdeş bir kalas, bir ucu bir mile monte edilmiş ve şekildeki gibi bir iple desteklenmiştir. Kalas üzerinde ise kütlesi m = 80 kg olan bir kutu asılıdır. Serbest cisim diyagramı çizerek ipteki gerilme kuvvetini bulunuz.

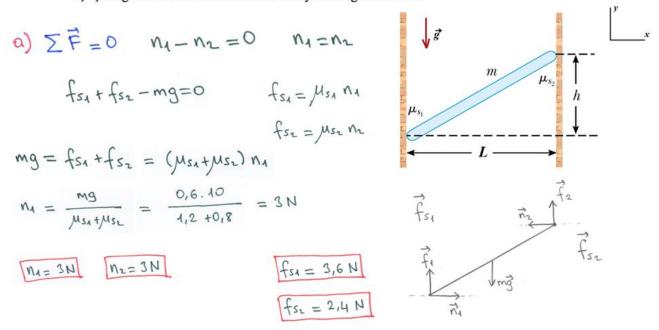


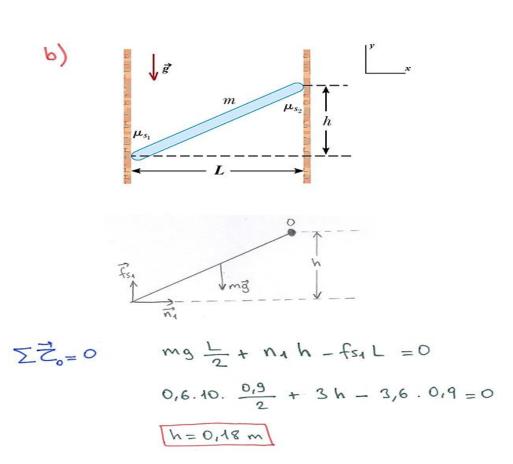
$$\sum Z_0 = 0$$

$$Mg = \frac{L}{2} \cos 53^{\circ} + mg = \frac{3L}{4} \cos 53^{\circ} + T \sin 37^{\circ} L \cos 53^{\circ} + T \cos 37^{\circ} L \sin 53^{\circ} = 0$$

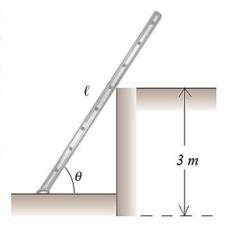
$$T = 1500 \text{ N}$$

- 9) m=0.6 kg kütleli ince türdeş bir çubuk şekildeki gibi aralarındaki uzaklık L=0.9 m olan iki düşey duvar arasında dengededir. Duvarlarla çubuğun uçları arasındaki statik sürtünme katsayıları μ<sub>s1</sub> =1.2 ve μ<sub>s2</sub> = 0.8 'dir. Sürtünme kuvvetlerinin değerlerinin maksimum olduğunu ve çubuğun aşağıya doğru kaymak üzere olduğunu kabul ediniz.
  - a) Çubuğa etki eden düşey ve yatay kuvvetlerin büyüklüklerini hesaplayınız.
  - b) Çubuğun destek noktaları arasındaki h yüksekliğini bulunuz.





- Boyu 6 m ve ağırlığı 445 N olan düzgün bir kalasın bir ucu sürtünmeli yatay bir zemin üzerinde dururken, diğer ucu yatay zeminden 3 m yükseklikteki sürtünmesiz bir duvara dayanmaktadır. Kalas, θ≥70° iken dengede, θ<70° iken kaymaya başlamaktadır.</p>
  - a) Kalasa, yatay zemin ve duvar tarafından uygulanan normal kuvvetleri bulunuz.
  - b) Yatay zemin ile kalas arasındaki statik sürtünme katsayısını bulunuz.



is

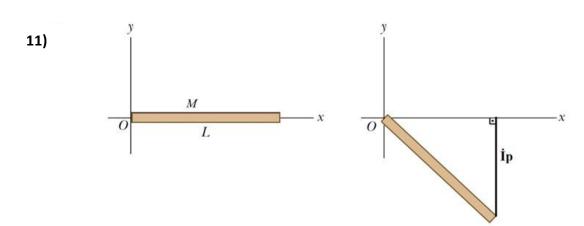
a) 
$$\Sigma F_{x=0}$$
,  $\Sigma F_{y=0}$   $\Sigma Z_{0=0}$ 
 $\Sigma F_{x=0}$ ;  $f_{s} = N_{1}.sin\theta$  (1)

 $\Sigma F_{y=0}$ ;  $N_{2}+N_{1}\cos\theta = G$  (2)

 $\Sigma Z_{0} = 0$ ;  $G \cdot \frac{1}{2}.\cos\theta = N_{1}.1$  (3)  $N_{2} \cdot G$ 

Kaymaması için  $\theta_{min} = 70^{\circ}$  olmalı;

 $\sin 70^\circ = \frac{h}{l'}$   $l' = \frac{h}{\sin 70^\circ} = \frac{3}{\sin 70^\circ} = 3.2 \text{ m}$ 

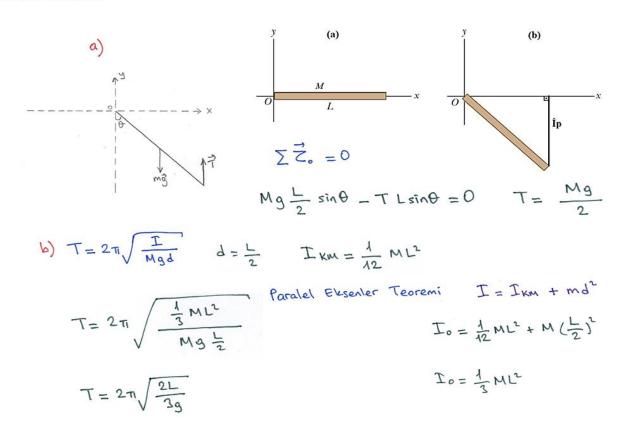


(a)

Şekil (a)'da görülen M kütleli ve L uzunluğundaki ince düzgün çubuk, bir ip yardımıyla şekil (b)'deki gibi asılarak dengeye getirilmiştir. Çubuk O noktasından geçen şekil düzlemine dik eksen etrafında serbestçe ve sürtünmesiz olarak dönebilmektedir.

(b)

- a) Çubuğu türdeş varsayarak, şekil (b)'deki gibi denge durumunda iken, ipteki gerilme kuvvetini M ve g cinsinden bulunuz.
- b) Çubuğun türdeş olduğunu göz önüne alarak,  $\theta$  açısının yeterince küçük olduğu durumda, ip aniden koparsa çubuğun yapacağı basit <u>harmonik</u> hareketin (sarkaç hareketinin) periyodunu g ve L cinsinden bulunuz. (Çubuğun kütle merkezinden geçen dik eksene göre eylemsizlik momenti:  $\frac{1}{12}ML^2$ )
- c) Şekil (a)'daki çubuğun türdeş olmadığını ve çizgisel yoğunluğunun  $\lambda = x^3/L$  ile değiştiğini göz önüne alarak, şekil (b)'deki gibi denge durumunda iken, ipteki gerilme kuvvetini M ve g cinsinden bulunuz.



c) 
$$\frac{dx}{dx} \rightarrow x$$
  $dm = \lambda dx$   $\lambda = \frac{x^3}{L}$ 

$$X_{KM} = \frac{1}{M} \int_{0}^{L} x \, dm$$

$$X_{KM} = \frac{1}{M} \int_{-\infty}^{\infty} x \frac{x^3}{L} dx = \frac{1}{ML} \int_{-\infty}^{\infty} x^4 dx$$

$$X_{KM} = \frac{1}{ML} \frac{X^5}{5} \Big|_{L}^{L} = \frac{L^4}{5M}$$

$$M = \int dm$$
  $M = \int_{0}^{L} \lambda dx = \int_{0}^{L} \frac{x^{3}}{L} dx$ 

$$X_{KM} = \frac{L^4}{5M} = \frac{L^4}{5L^3} = \frac{4}{5}L$$

$$M = \frac{X^4}{4L} \Big|_0^L = \frac{L^3}{4}$$

12) Ağırlığı P olan ve türdeş olmayan ince bir çubuk şekildeki gibi bir kablo ile tutulmaktadır. Çubuğun alt ucu menteşelidir ve öteki ucuna 3P ağırlığında bir cisim asılmıştır. Bu çubuğun çizgisel kütle yoğunluğu  $\lambda = r^2$  ile verilmektedir. Burada r, çubuk boyunca A ucuna olan uzaklıktır. Taşıyıcı kablodaki gerilme kuvvetini P cinsinden bulunuz.

$$L^{KM} = \frac{1}{M} \int_{0}^{L} L y dL$$

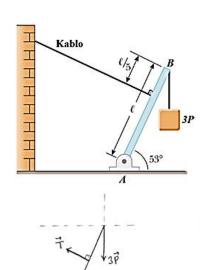
$$V^{KM} = \frac{1}{M} \int_{0}^{L} L y dL$$

$$V^{KM} = \frac{1}{M} \int_{0}^{L} L y dL$$

$$\Gamma_{KM} = \frac{L^4}{4 \frac{L^3}{3}} = \frac{3}{4} L$$

$$M = \int dm$$

$$M = \int \lambda dr = \int_{0}^{L} r^{2} dr = \frac{L^{2}}{2}$$



$$T\left(\frac{4}{5}L\right) - P\left(\frac{3}{4}L\right)\cos 53^{\circ} - 3PL\cos 53^{\circ} = 0$$

$$T = \frac{45}{16} P$$